

Самостійна робота з теми: «Надорганізові біологічні системи»

Мета: узагальнити, систематизувати, провести контроль знань учнів з теми; з'ясувати рівень знань умінь, навичок для контролю та корекції; виховувати відповідальне ставлення до навчання.

Тип уроку: контроль знань

І рівень

Виберіть одну правильну відповідь (0,5 б.)

- Термін «екологія» у 1866 році запропонував видатний німецький біолог:
а) К. Мебіус; б) А. Тенслі; в) Е. Геккель; г) Ю. Лібіх.
- Зв'язки між популяціями різних видів бувають:
а) антагоністичними, нейтральними та мутуалістичними; б) екологічними та зворотніми; в) оборотними та необоротними; г) мутуалістичними, просторовими, домінуючими.
- Популяції автотрофних організмів, здатних синтезувати органічні речовини з неорганічних, називають:
а) консументи; б) продуценти; в) редуценти; г) антагоністи.
- Обмін речовинами між абіотичною і біотичною частинами екосистем являє собою:
а) колообіг речовин; б) правило екологічної піраміди; в) трофічну сітку; г) піраміду біомаси.

5. Залежно від природи та особливостей дії екологічні фактори поділяють на:

а) продуценти, консументи, редуценти; б) абіотичні, біотичні, антропогенні; в) природні і штучні; г) інтенсивні та пасивні.

6. Вкажіть, який державний документ містить інформацію про сучасний стан видів тварин і рослин, які перебувають під загрозою зникнення, та про заходи щодо їхнього збереження:

а) Охорона природи; б) Природний заповідник; в) Заказник; г) Червона книга.

7. Поява й розвиток рослинних угруповань у місцях, де рослинності раніше не було являє собою:

а) первинну сукцесію; б) екосистему; в) вторинну сукцесію; г) агроценоз.

8. Популяції гетеротрофних організмів, які живляться живими істотами чи мертвою органічною речовиною, називають:

а) консументами; б) продуцентами; в) редуцентами; г) антагоністами.

9. Переплітаючись ланцюги живлення утворюють:

а) колообіг речовин; б) правило екологічної піраміди; в) трофічну сітку; г) піраміду біомаси.

10. Вкажіть, яка рослина занесена до Червоної книги України:

а) Зозулині черевички; б) Коронарія зозулин цвіт; в) Астрагал солодколистий; г) Вербозілля лучне.

11. Вкажіть, які природні території, створені з метою збереження і відтворення певних природних комплексів або окремих видів організмів:

а) Національний природний парк; б) Природний заповідник; в) Заказник; г) Біосферний заповідник.

12. Жива речовина, за словами вченого, «одна з найбільш могутніх геохімічних сил нашої планети». Чиї це слова:

а) К. Мебіус; б) А. Тенслі; в) Е. Геккель; г) В. Вернадський

II рівень

Завдання на відповідність та послідовність

1. Встановіть відповідність між терміном та його визначенням:

1. Сукцесія;	а) зовнішня тверда оболонка Землі;
2. Літосфера;	б) спрямовані послідовні зміни угруповань організмів, які з часом приводять до перетворення самої екосистеми;
3. Антропогенні фактори	в) популяції організмів, які, споживаючи мертву органічну речовину, розкладають її до неорганічних сполук;
4. Редуценти	г) прямий вплив людини на навколишнє середовище та наслідки її діяльності.

2. Розташуйте етапи первинної сукцесії по порядку їх виникнення:

- а) заселення первинного ґрунту мохами; б) утворення трав'янистого рослинного покриву; в) оселення лишайників на скельній породі; г) формування угруповання із світлолюбних деревних і трав'янистих рослин; д) формування екосистеми лісу.

3. Встановіть відповідність між терміном та його визначенням:

1. Закон оптимуму;	а) водна оболонка Землі;
2. Гідросфера;	б) кожний з факторів має лише певні межі позитивного впливу на організми;
3. Мутуалізм;	в) послідовності, у яких особини одного виду, їхні рештки або продукти життєдіяльності слугують об'єктом живлення для організмів іншого;
4. Ланцюг живлення;	г) взаємовигідне співжиття організмів.

4. Розташуйте етапи вторинної сукцесії по порядку їх виникнення:

- а) формування молодого соснового лісу; б) зникнення культурних рослин; в) формування трав'янисто-чагарникової рослинності; г) розвиток бур'янів.

III рівень

Дайте розгорнуту відповідь (2 б.)

Що таке жива речовина та які її функції. Поясніть їх, чому саме такі.

**Здати роботу на перевірку: надсилаємо на HUMAN або на ел
адресу: school55lm@gmail.com**

Домашнє завдання: Повторити загальні властивості живих організмів